

Kiállítás az SZKP történelmi útjáról

A Szovjetunió Kommunista Pártjának történelmi útja címmel tegnap, szombaton délben kiállítás nyílt a fővárosi művelődési házban. Részt vett a megnyitón V. J. Pavlov, a Szovjetunió budapesti nagykövete, dr. Pesta László, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnökhelyettese és Bobros György, a Külügyminisztérium csoportfőnöke.

A kiállítás anyagát a Szovjetunióból kapták a rendezők, így a nézők elé tárhatlak sok fontos, körtörténeti dokumentumot. (MTI)

Telnek a magtárak és a csűrök

Talajelőkészítés őszi búzának

Október derekán megjöttek a várva várt őszi esők, 12-én 0,3 millimétert, két nap múlva 1,3 millimétert, 15-én 0,6 millimétert, 16-án pedig 20,4 millimétert mértek Szeged határában. Azóta is hullott néhány csepp eső, ami jól jött a földekre. Különösen a talajelőkészítésnek kedvezett, és a már földben levő őszi magvaknak.

A betakarítás; kukoricatörés, szüret, paprikaszedés jól halad mind a szegedi, mind a Szeged környéki gazdaságokban. A kedvező időt jól használták fel a szövetkezetek, ezért magtárakba, csűrökbe került a föld kincse. A Szeged környéki homokterületeken a táj kincse, a piros arany, ebben

az évben nem kényeztette el gondozóit, keveset fizetett. Szerencse, hogy nem jött korai fagy, ezért még a termelők némi vizsgalásként „utózűretet” tarthattak.

A lehullott csapadék után gyorsabb ütemben folytatódott a talajmunkák, a már felszabadult táblákon. A szegedi Móra Ferenc Tsz területén is például a kukorica betakarítása után őszi búzának készíti a vetőmagot. Az idő sürget, hiszen október végére földben kell hogy legyen jövő évi kenyérünk magja, mert a késői vetés kisebb termést eredményez. A gondos, szakzerű talajelőkészítést viszont rekordterméssel hálálja meg valamennyi kalászos.

Sokszázados indokok

Híd a városnak, s az országnak

A folyó menti város és a híd feltételezik egymást. Hiszen az első nagyobb települések a folyók mentén, azokon a helyeken jöttek létre, ahol utak futottak össze, gázló, vagy komp, netán hajóhidak tevévelé váltak az átkelést. A folyók két partja hosszú ideig szinte teljesen idegen volt egymás számára, két külön világ.

[1.]

Szorosabb kapcsolat két part között csak ott jött létre, ahol a rév összekötötte a partokat, s mindkét oldalon fogadók épültek az utasok, kereskedők számára, iparosok települtek le az utazók kiszolgálására, hiszen termékeik gyakran és könnyen lettek vevőre az átutazó kereskedők révén. Az ilyen helyeket rendszerint meg is erősítették, erődítményeket építettek, aminek azután többnyire egy nagyon sokat érő cím lett az eredménye: a település szabad királyi várossá lett. Ez pedig újabb lökést adott továbbfejlődéséhez, hiszen a környező birtokokról a jobbágyság igyekeztek betelepülni a városba, hogy élvezhessék annak kedvezményeit, megszabaduljanak kiszolgáltatott helyzetükből. Később azután a város is szerzett birtokokat, s immár nemcsak egyszerű település, hanem önfenntartó gazdasági egység is lett.

E folyamat rendszerint több száz, olykor több ezer évet vett igénybe. Hiszen középkori városaink többnyire olyan helyen épültek, ahol már a római birodalom népei, vagy még korábban más népek is megtelepedtek, melyet már az első kereskedelmi utak is átkel-

helyül használtak. Sok év százados fejlődés egyik legfontosabb tényezője az átkelési lehetősége volt. Alig akad olyan folyó menti városunk, amely ne ennek köszönhetően fejlődött, virágzását. Szeged is hasonló okoknak köszönheti, hogy nagyvárossá vált. Hiszen itt futottak össze az ország belsejét Erdéllyel összekötő kereskedelmi utak, s a Maros völgyében vezető útvonalon nemcsak fa és építőanyag, hanem a kor egyik legértékesebb kincse, a só érkezett, cserébe pedig Európa minden részéből érkezett áru, s indult Erdélybe.

A város múltjában tehát meghatározó szerepe volt a folyónak, méghozzá kettőnek, a Tiszának és a Marosnak. Részint azért, mert olcsó, és akkor még gyorsnak számító vízi úttal szolgálták, s a nehéz áruk szállítását akkoriban még nemigen lehetett máshogyan megoldani. A másik ok pedig: a Buda felől érkező utasok többnyire itt keltek át, jutottak el a Tiszántúlra, Erdélybe.

[2.]

Később, a vasútvonalak kiépítése után valamelyest csökkent a vízi utak jelentősége, s a háborúk után a városnak az ország és Európa kereskedelmében betöltött fogadók és közvetítő szerepe évtizedekig egyetlen híd is elegendő volt a város és a rajta, a Tiszántúl-felátnemő gyér forgalom kiszolgálására. Azután a nemzetközi viszonyok megváltozásával, a mind élénkebbé váló turizmussal, s a nagyarányú közúti szállítások megindulásával ismét egyre jelentősebb szerepet tölt be Szeged Európában és az országban. Megkezdődött a város iparosodása, s egyre gyorsuló fejlődése. Egyetlen hídunk mind zsúfoltságba vált, hiszen egyre gyorsabban gyarapodott a két városrész — Szeged és Újszeged —, valamint a Tiszántúl déli része és a Duna-Tisza közének forgalma. A régi híd már ezzel is nehezen bírkozott meg, a nagylaki határátkelőhely megnyitása után pedig még a gyorsan növekvő turistaforgalmat is le kell bonyolítani. Ráadásul, az új Maros-híd elkészültével várhatóan a nemzetközi teherforgalom is egy fontos tranzitút-vonalat vezet majd keresztül a városon és a hídon.

Ezzel egyetlen, s amúgy is alaposan túlterhelt hídunk már végképp nem tud megbirkózni, mindenképpen újat kell tehát építeni. S nem is csak a nemzetközi útvonalak kedvéért, hanem a város egészségesebb fejlődése miatt is. Hiszen aligha akad még egy olyan nagy, és akkora forgalmú folyóparti település, mint Szeged, amelynek egyetlen hídja volna csak. Példaként talán Győrre érdemes hivatkozni. Igaz, a példák igazkorta sántítanak, mint ez is. De minden példa nélkül Szegednek is megvannak azok a sajátosságai, melyek mindenképpen szükségessé teszik a második híd építését. Még csak nem is az egyetlen, keskeny híd zsúfoltsága, túlterheltsége. Hiszen ha jóval szélesebb volna is, jóval nagyobb forgalommal is megbirkózna, akkor is szük-

ség lenne egy új, második híd. Hiszen Szeged életében egyre nagyobb teherterét, egyre nem csupán a helyi, hanem a mind nagyobb tranzitforgalom is a város központján halad át. Ráadásul a város szerkezetének módosulása, az új lakásépítési területeken megkezdődött építkezések is nagy változásokkal járnak. Észak-északkeleti irányban építkeznek Szeged, tíz esztendőn belül egy közel 80 ezer lakosú városrészt születtek a Nagykörút mentén, egy eddig viszonylag kis lakosú területen. Újszegeden is mind több lakás épül, s többek közt ezért is a két városrész közti intenzív kapcsolatot elsősorban az új, a tervezett híd hivatott megteremtani, amely kiválóan illeszkedik a város gyűrűs-sugaras rendszerébe. A régi, szinte már csupán gyaloghíd-ként szolgálhatna, kiszolgálva az Újszeged és a Belváros közti közvetlen kapcsolatot.

Nagy szükség van tehát az új hídra, amelynél — ez már eldőlt — a hagyományos, pilléres, felsőpályás megoldást fogják alkalmazni. Két variánsról a Vízgazdálkodási Tudományos Kutató Intézet adott szakvéleményt, kísérletek alapján. Az egyik változat, melynek legnagyobb fesztávja 144 méter, teljes acélszerkezetből készülne. Ez drágább ugyan — teljes költségére jelenleg közel 700 millió forinttal számolnak —, előnye viszont, hogy a mederpillér partközébe kerülne, kívül a sodrás legerősebb részén. A másik alternatíva, a 108 méter legnagyobb fesztávú, vegyes, acél- és vasbeton szerkezetű híd olcsóbb ugyan — mintegy 550 millió forinttal számolnak —, hátránya viszont, hogy a pillér a legnagyobb mélységbe és a legerősebb sodrásba kerülne. Igaz, hogy a folyó már elkezdett szabályozásra a jövőben módosítani fogja az áramlást, a partvonalakat, s akkor már az olcsóbb változat sem elképzelhetetlen, de azt egyelőre a VITUKI használhatatlan megoldásnak jellemezte szakvéleményében.

[3.]

A legtöbb gondot a pénz okozza. A városnak mindössze 250 millió forintja van erre a célra, 80 millió a mostani, a többi pedig a következő ötéves tervre. Ezt a költséget még 1967-es árkon számolták, s akkor fedezte volna az építkezést. Azóta azonban jelentősen emelkedtek az árak. A tanács megoldást keresve — mindenekelőtt az igények csökkentésével kívánja olcsóbbá tenni a hidat. December közepéig a Közúti Beruházó Vállalat elkészíti a két alternatíva lehető legolcsóbb költségtervét, melynek alapján már dönteni, választani lehet. A cél: 450—550 millió forintból fölépülhessen Szeged új hídjá, a Római körút folytatásaként. A tanács azonban ezt sem tudja fedezni. Éppen ezért a város vezetői azzal a kéréssel fordultak az Állami Tervbizottsághoz: terjessze fel az ügyet a Kormány felé, s javasolja az építkezés egyedi nagyberuházásá nyilvánítását.

Szávay István

Ha kaput nyitnak...

Vonzó műsorok, kezdeményezés — A jövő hónapban befejeződik a Bartók Béla Művelődési Központ felújítása

November első napjaiban — az ígéretek szerint — befejeződik a Bartók Béla Művelődési Központ felújítása. Frissen festett, újra parketázott, megszépült termek, klubszobák várják majd az érdeklődőket. Amint azt dr. Simoncsics Pálné, a művelődési központ igazgatója elmondta, gazdag és változatos program készült az elkövetkezendő hónapokra, s beszámolt néhány kísérleti jellegű, újszerű próbálkozásról is. A Sinkovits-házaspár előadóestjével nyit a megszépült művelődési intézmény, majd Gershwin születésének 75. évfordulójára emlékeznek nagyszabású dzsessz-koncerttel.

— Nyolc részből álló színház-történeti sorozatot indítunk — tájékoztatott a művelődési központ igazgatója. — Dr. Váradi György vezetésével havonta egy alkalommal rendezzük meg *Az amfiteátrumtól az abszurd színházig* címet viselő műsor-sorozat. Ruttkai Éva, Kohut Magda, Bicskei Tibor és Laptinovits Zoltán is fellép a sorozatban.

— A *színház-történeti sorozat mellett milyen művészeti események, rendezvények szerepelnek a tervekben?*

— Decemberben a szegedi születésű grafikusművész, Kass János mutatja be alkotásait. A kortárs magyar képzőművészet és könyvtérvezés egyik legrangosabb alkotója minden bizonnyal érdekes tárlattal lép meg mindnyájunkat. Folytatódik az Élő népművészet a Tiszapartján című folklórsorozat. Budapest centenáriuma tiszteletére vendégül látjuk az Irodalmi Színpad *Tűcsökzene* című produkcióját. A Szabó Lőrinc-műsorban többek között Várady Hédit és Szabó Gyulát is köszönhetjük.

— *Hogyan, milyen előadásokkal veszi ki részét Szeged legjelentősebb művelődési központja az ismeretterjesztés munkájából?*

— Több előadásból álló sorozat indul a család kérdésköréről. Az egymást követő előadásokon szakemberek tájékoztatják színesen, élvezetesen és szemléletesen a hallgatókat a lakás jogi problémáiról, a lakberendezés lehetőségeiről, a házi gyógyszerertárról, a harmonikus együttélésről, és sorolhatnánk a témákat. A kétót szervezzük a Lakáskultúra és a Barkács című folyóiratok szerkesztőségével. Megemlékezünk az Eiffel- és a Kopernikus-évfordulóról.

— *Hogyan dolgoznak a Bartók Béla Művelődési Központ klubjai, művészeti csoportjai?*

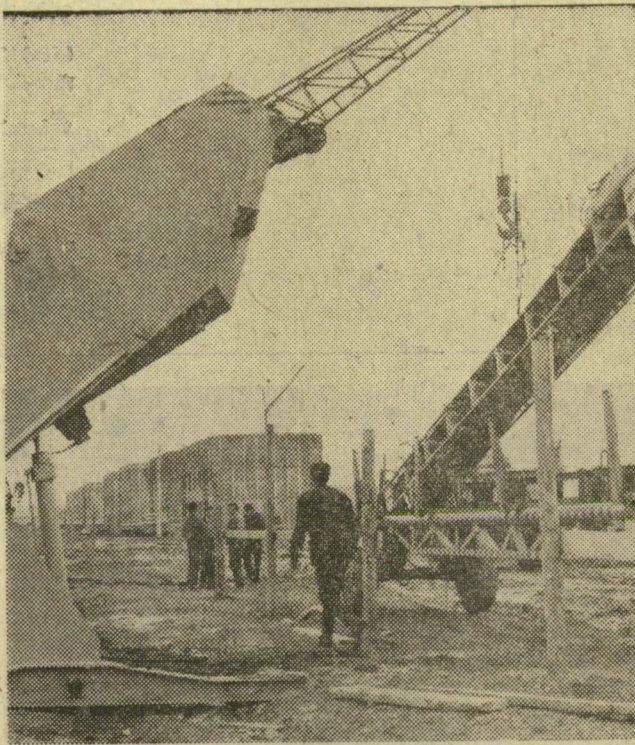
— A kamarakórus *Rozgonyi* Éva vezetésével új műsorsort állít össze preklasszikus, barokk és mai magyar zenéből. Az ifjú zenebarátok klubja hetente egy alkalommal tart foglalkozást, Erdős János vezetésével. Megalakult, s hamarosan elkezd tartalmi munkáját a város

fiatal művészeit tömörítő klub. Nagyszerűen működik Pataki Ferenc, festőművész vezetésével a grafikai kör. Most kaptak új nyomógépet, s így gazdagíthatják profiljukat. Mellettük dolgozik a Kisgrafikai Barátok Köre és a fotóklub is. A középiskolásokból alakult néprajzkutató csoport meggyei utakon gyűjti a szellemi néprajz kincseit.

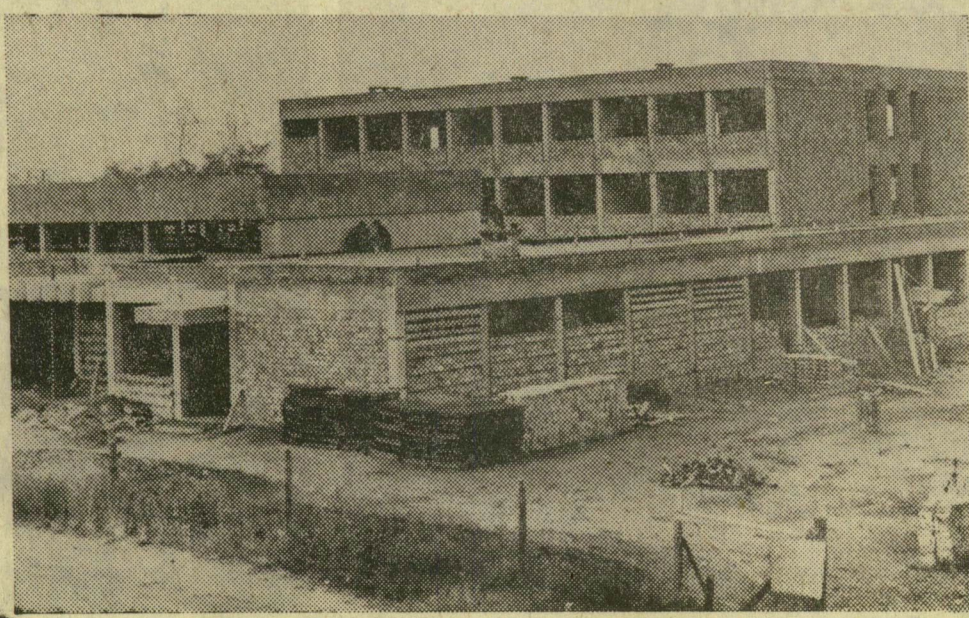
T. L.

Építkezések Dorozsmán

Nagy építkezések folynak Kiskundorozsmán. Imár tető alatt van az új iskola (második képünk), melyben a tervek szerint a jövő szeptemberben kezdődik meg a tanítás. Az iskola mellett pedig OTP társasházak sora épül. Jövőre 240 új lakásba költözhetnek be a boldog lakók. S mivel többnyire fiatal házaspár, nyilván az is örömeikre szolgál majd, hogy a házak tőzsomszédságában épülő iskola 12 tantermével, s jól felszerelt kiegészítő helyiségeivel kényelmes második otthon nyújt a környék gyermekeinek.

Somogyi Karolyné felvételei

Határmenti találkozó

Imár hagyományos határmentes találkozó folytatásaként a hét második felében ismét találkozott Iyo Kustrak Jugoszlávia szövetségi mezőgazdasági titkára és dr. Di-

mény Imre, hazánk mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztere. A találkozó témája a két ország élelmiszer-gazdaságának együttműködése volt.